

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

LA SENMANA

DIUMENGE el rey d' Espanya y M. Cruppi, ministre de Comers de la vinya república, van trobarse á Zaragoza y visitaren junta la Exposició Hispano-Francesa.

¡Una exposició hispano-francesa... á Zaragoza!

¡No 't diulen, lector, aquestas pocas armoniosas paraules una infinitat de coses magnificas, nobles, de indescriptible grandesa!...

¡Una exposició á Zaragoza, feta per gent de França y per gent d' Espanya!...

¡No 't sents, al impuls d' aquests mots saturats de soberana eloquïcia, elevat á las regiôns serenes ahont sòls imperan l' amor, el perdó de les ofenses, la fraternitat que un dia ó altre lligarà en estret llas y fonderà en una sola immensa família á tots els homes de tots els pobles de totes las rassas?...

Si una ciutat hi ha que dels francesos guardi re-

corts amarguissims, aquèsta es Zaragoza. La duresa, la cruetat ab que en la guerra de la Independència sigué tractada per las tropas de Napoleón salta en molts cassos els llindars de lo verosimil. Assassins, robos, violacions, infamias sense nom y sense número...—¡Jamay!—degueren dirse aquells días els oprimits zaragoçans,—Jamay un fill d' aquesta ciutat se deshonrà estrenyent la mà de un francés!...

¿Jamay?... Afortunadament, s' equivocaren.

Diumentge els zaragoçans, olvidant noblement lo que entre 'ls vapors de la sanch y l' olor de la pòlvora juraren, varen abrassar als francesos, y sitiadors y sitiats, vensuts y vencedors alsaren la copa y entonaren á la pau y á la fraternitat dels pobles un himne, cada una de quinas estrofas val per deu congressos de la Haya.

Y mentres á la capital d' Aragó s' proclamaven

las excelencias de la solidaritat entre las naciôns, aquí, al Tívoli, uns homes ofuscats, enganyats, extraviats per mals pastors sense entranyas celebravan una assamblea pera repetir una vegada més que la solidaritat entre 'ls pobles es un crim.

Per què per haverse unit ab els tradicionalistes en aras del benestar de Catalunya, s' ha de calificar als republicans, als verdaders republicans, de traydors? ¿Qué han fet mai els tradicionalistes catalans als liberals que 'ls francesos no haguessen fet als invictes fills de Zaragoza?... Y si així es, ¿cóm els que avuy festejan plens de goig l' abrassada hispano-francesa de Zaragoza s' atreveixen á renegar de l' abrassada solidaria de Catalunya?

El meeting del Tívoli, celebrat ab l' hipòcrita pretext de combatre la llei del terrorisme, no va ser altre cosa que una manifestació d' odi á la Solidaritat, una traydora embestida á la grandiosa obra de concordia per ella comensada, un nou obstacle posat en el camí de la nostra redempció.

A Zaragoza parla l' amor, que uneix y vivifica. Aquí parla l' odi, que disagrega y envileix. ¡Que 'ls homes de bona voluntat meditin y jutjin!..

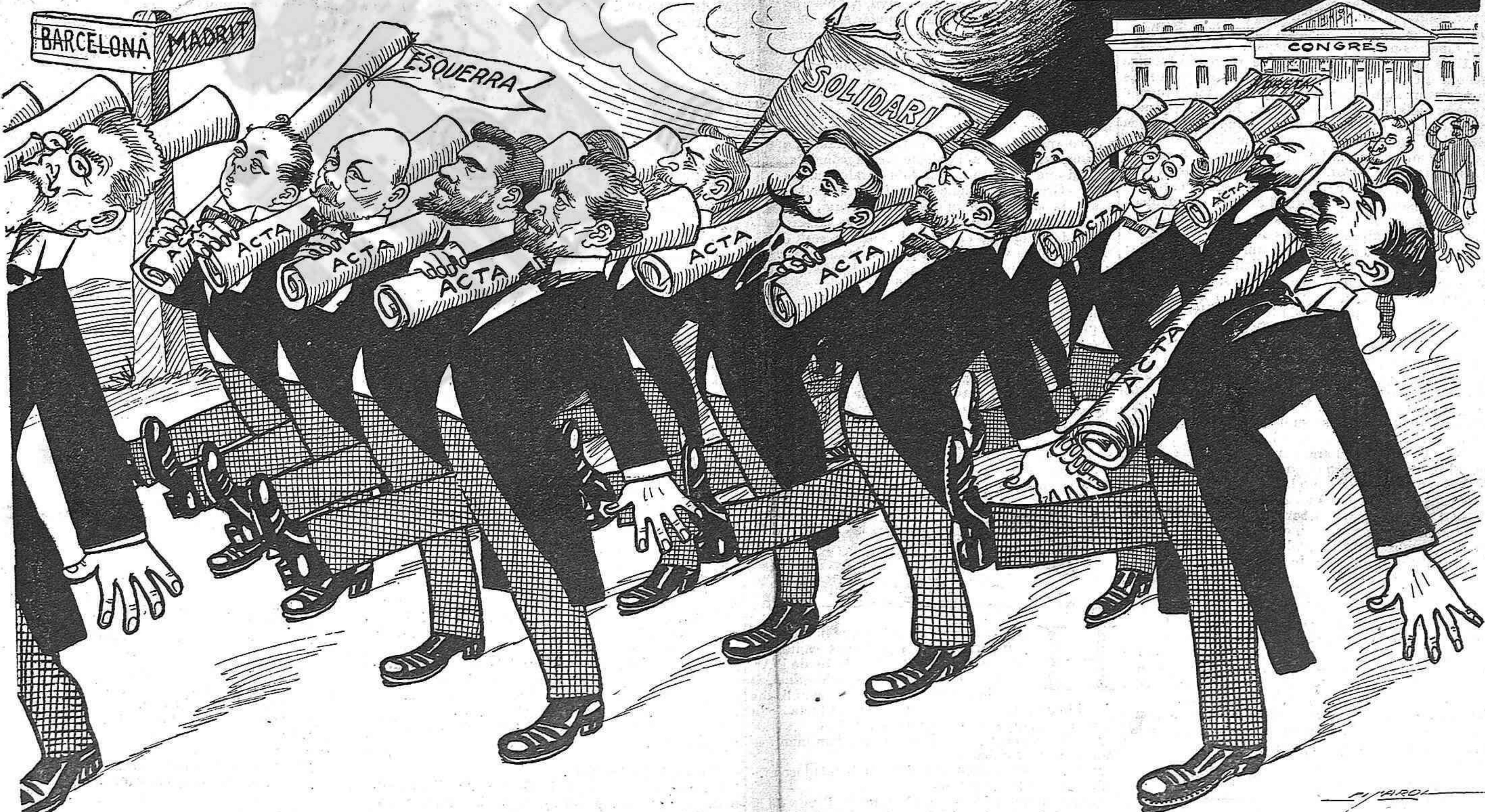
PIF-PAF

AHONT ANÉM?

REGUNTAR, ray; respondre es lo que costa. A horas d' ara ningú ho sab per allá ahont aném, ahont va Catalunya, ahont va Espanya, ahont van el poble y els seus governants. El debat parlamentari, que á la fi emprengué la minoria solidaria pera la derogació de la llei de Jurisdiccions, ha sigut com un tancament

La retirada dels solidaris

Exercit disciplinat,
jamay será derrotat.

de les finestres que donan al avenir. A les foscas se sentien les corredisses de diputats de tots calibres, y els brincos de guilla perseguida que feya el senyor Maura; corrent tots esmaperduts de por. Ha sigut un espectacle vergonyós, digne d'un principat danubianó d'una República de negres. El Sr. Maura tenia de tant en tant rauxas de manar; rebutjava imposicions, se reservava pera ell tot sol les resolucions decisivas; protestava ab superbia teatral contra las suposicions de que algú no li deixi fer lo que li dengui la gana; pero jocam se tirava enrera quan havia de concretar sas resolucions! Còm senyalava á n' aquell algú misteriós, que pot més que ell! El que governa á Espanya vol derogar una ley que considera atentatoria á la normalitat jurídica de la nació, y ho té de deixar corre, perque no pot traspassar els «límits de la posibilitat», perque «sublevarse contra la imposibilidad es hacer obra de apariencia, no obra efectiva...» Y la majoria dels diputats de la nació, el Parlament sobirá d'un Estat constitucional, darrera del govern passa per la vergonya de mantenir una ley que condemna explícitament, com la condemna l' altre Parlament que la promulgá. Y tots ells se revolcan al fener, ne fan espectacle de la degradació, coronada ab el «gran aplauso» de la majoria quan el President del Consell dels ministres d'Espanya proclama que ell desitja restablir la «normalitat jurídica» inspirada, informada pér las lleys del país; que ell ho desitja ab tanta «vehemència» com els que demanan aquest restabliment; pero... la «possibilitat», la «imposibilidad»...

Van fer bé els diputats solidaris d'anàrsen al carrer; potser no podian aguantar més la fetor d'aquell cos corrupte. Van fer bé d'anàrsen; pero, jocar ahont? Per ara se'n han vingut á Barcelona á demanar consell als electors de tot Catalunya. ¿Y després?

No fa gayre, explicava jo la propensió que tenim de rassa á la guerra civil, á deixar sencers els conflictes de totas menes pera podernos barallar, y acabar las baralles sense transaccions horradas. Ara, el cas de la ley de Jurisdiccions ens porta un de aqueixos conflictes. Perque la ley no s'aboleix, tireu pel cap que volgueu. El Sr. Maura l'ha condempnada, es cert, pero «juridicament», teòricament, ell l'accepta com un medi de governar necessari, lícit, regular. En aquest sentit l'ha defenduda al Congrés quan se li ha exigit que l'abolís, y es més: l'ha practicada en sos principis fora de la «normalitat jurídica» quan ha suspès la Constitució sense l'estat d'alarma y sedició, quan ha redactat la *ley de repressió* que no està retirada; y al mateix debat parlamentari del dia 12, quan al anar-se á votar avisá enfàticament que ell se té de subjectar á una obligació que fa inseparable, inseparable (així, repetit) la substitució d'aqueixa ley per un altre, ab la seva modificació ó derogació. «Ho voleu més clar? Pera no haver de recorre may més á una ley de Jurisdiccions excepcional, el Sr. Maura ens la ficarà dins de las lleys orgàniques del Estat. Es lo que ell ne diu «dejar vigorosamente asegurado el imperio de la justicia donde la justicia es inseparable de la paz pública y del decoro de todos los poderes y de todas las instituciones nacionales. (Grandes aplausos de la majoria).»

«No ho enteneu, veritat? Oh, no s'entén casi res dels discursos del Sr. Maura, al debat ignominios de la senmana passada. Y encare se n'entén menos dels del Sr. Moret. Tot son anfibolias y eufemismes y circumloquis, pera no dir paraulas que l's creman els llabis. Tot es tortuós y térbol, pera que no sépiga un ab quina carta quedarse; saltant de contradiccions á retractacions; com la que va fer el senyor Maura, j'd' això 'n dich homes!, negant valor á qualsevol cosa que prometi, poguentseli probar y tot, mentres no sigui al Parlament.

Així estém, en plé període de repressió, contra els que opinan, els que escriuen, els que votan. Es curiosíssim: aquí á Catalunya, s'ha iniciat el funcionament dels drets de ciutadania. Es molt poqueta cosa, certament; pero tenim meetings, aném á las eleccions, projectem y discutim medis de redimirnos y de millorarnos... Donchs, ho hem de fer patint persecucions del Estat. Una sedició corre'l carrer de Barcelona; la justicia no sab' qui son els sedicisos, y el govern promulga una ley, no pera castigarlos, sino pera castigarnos á nosaltres, els ciutadans pacífics, y no ab agravacions de penas establestas al Còdich nacional sino arrencantme als meus jutjes naturals y á la sanció del Còdich. Al cap de dos anys, escatiran bombas á las escaletes; el govern no sab trobar als criminals y com que no l's pot castigar me castiga á mi, ciutadá honrat, privantme de las garantías constitucionals... Es odiós, sí; pero j'si no fos més que això! L'atentat de las lleys estatutaries de la nació se consolida, s'incorpora á la legalitat normal. La ley de Jurisdiccions serà abolida el dia que se li trobi substituta; es á dir, quan se la promulgi ab un altre nom. Y la suspensió de las garantías constitucionals se supleix ab una ley nova que la farà anyorar al dia que l'apliquen.

Se n' han anat del Parlament els diputats y els senadors solidaris, perque no volen més ley de Jurisdiccions. El Sr. Maura no la vol abolir; y si de cas, l'abolició té de ser inseparable de la substitució per certas disposicions que la perpetuarán.

Els diputats se'n van ab el poble: està bé. Pero, y el poble, jahón va? Cap ahont ens porta el destí, que amontega conflicte sobre conflicte; que n's té saturats al període polítich constituyent, resolt fa cinquanta anys per las nacions civilizadas?

Jo no sé si trobarán la fórmula, cada vegada més dificultosa; pero encare que apparentament s'arregli la situació creada al Congrés pels partits que s'comparteixen el govern de la monarquia, la seva contraposició ab una gran massa del poble, es evidentment insostenible per un quant temps, y ningú serà capás de prevenir el xoch violent.

J'pensar que, suposant factible la reforma política liberal, tot just serém al comensament de la renovació de la redempció del poble!

MAGÍ PONS

No vull que l'meu fill siga guerrero ni capellà. Els guerreros matan, y els capellans menteixen.—
Victor Hugo.

Davant el «referendum»

QUATRE paraules. En aquest debat actual de la política espanyola jo no he de fer sentir ja la meva veu. En mil altres ocasions ja ho he fet; i lo que no he dit encara, no puc dir-ho precisament per la llei mateixa que hauria d'atacar... —En fi: sols me cal avui fixar b'ls termes de la qüestió, tal com ara la veig després de la paraula dels nostres diputats. Ho faré sobriament. Per lo demés, l'eloquència d'en Salvatella, d'en Cambó, aquets passats dies, ha donat vibració i música a l'expressió de la voluntat catalana. A nosaltres, periodistes, escriptors més aviat que parladors, raonadors més aviat que sentimentals, ens pertany induir sucintament, als ulls del lector, les consideracions que suggerexi: el problema, tal com avui se troba.

I.—El plet de jurisdiccions no és, en rigor, una qüestió militar. La seva gravetat no prové d'aquí. És un síntoma de la feblesa civil del país. La llei de jurisdiccions, més que per la coacció d'una colèctivitat, se manté pel tacit consentiment passiu de tota l'Espanya no catalana. L'apostrof d'en Salvatella dirigint-se als representants de les províncies no catalanes, és ben significatiu. I així estem...

II.—Aquesta excepció de Catalunya en el decàndim espanyol de l'opinió, de la civilitat, és, en suma, el motiu fonamental, la base del catalanisme. Catalunya és una excepció social, una excepció colectiva, en quant a l'intervenció i l'interès dels ciutadans en la cosa pública. Doncs Catalunya aspira a esser també una excepció política, una excepció de govern que la faculti pera adequar a la seva superioritat pública'l organismes que representen la seva part de sobirania dins l'Estat.

III.—La presentació, davant les Corts, de la demanda contra la llei de jurisdiccions és la realisació solemnia del primer fi de la Solidaritat. Fins avui, la Solidaritat anava afoblant-se perque hi havia un contrast massa viu, agravat cada dia, entre la seva conducta i el fi peral qual va esser constituïda. Sembla sentir-se, a tota hora, una veu secreta, que exigia als representants el compliment della missió pera la que foren elegits. Pot dir-se, doncs, que la Solidaritat acaba de refer-se, de renàixer. El seu fi immediat, treballar pera la derogació de la llei anti-catalana, exigia'l planteig d'una exigència categorica, explícita, feta en un sol acte, sense accommodacions ni evolucions. El fi mediat, l'autonomia de Catalunya, permet una contemporanisació, més o menys ràpida, una gradació, saludable pera la mateixa Catalunya, en la conquesta del règim català.—Contra la llei de jurisdiccions, veritable origen de la Solidaritat, calia un acte. L'acte és fet. I l'apelació consecutiva dels representants de Catalunya al referend del poble català, am llur abstenció interina de les deliberacions parlamentaries, són moments successius del mateix acte.

IV.—Deia que la qüestió en debat revela, per part de l'Espanya no catalana, una incapacitat popular pera la cosa pública, o, lo que és igual, pera l'exercici de la potència civil. A la voluntat assent del poble, és natural que s'hi substitueixi la d'un altre organisme qualsevol, un altre voler: sia'l cacific, sia'l cap de colla polític, sia l'Església, sia la força pública, sia'l partit. —Doncs bé: el referend o apelació dels diputats a Catalunya, fracassada llur acció parlamentaria, ha de revelar no sols una compenetració entre l'actitut civil dels representants i l'espiritu mateix dels representants, sinó una caracterisació ben afirmativa de la voluntat civil, popular, de Catalunya; i aquesta fisionomia popular serà, en resum, la prova de la capacitat de Catalunya péra la futura autonomia; és dir, que la mateixa formulació de la demanda del primer fi que té la Solidaritat, serà'l fonament en què basarà la demanda del segon fi, l'autonomia catalana.—En aquest referend, on nosaltres, la premsa, tenim una missió coratjosa que complir, sense timideses, ha de veure-s'hi una tal compenetració de voluntats i paraules, que la Solidaritat, quant a l'objecte de la consulta, esvingui una mera imatge de tota Catalunya.

V.—Gran trascendència d'aquest debat: ell és, feta visió, la caiguda sorollosa d'un prestigi, d'un ídol: en Maura. Mai la veu d'aquest home tingué un sò més intens de copa esquerdada. Mai la seva dialèctica de sofista va esser tant pobre. Era quasi dolorós veure'l debatre's contra la terrible i patient contradicció: en 1905 deia: «la llei de jurisdiccions, és innecessària pera governar». En 1908 diu: «la llei de jurisdiccions, avui, és necessària pera governar». I l'home de les energies, proclamant-se enemic d'aquesta llei, se confessava impotent pera abolir-la... I l'home fort, volgunt ensajar encara un darrer gest de triomfador, clamava: «accedir a la demanda dels solidaris seria obeir a un acte de coacció», mentrels els ecos encara repetien les alusions a que la llei era mantinguda per una coacció, i quedaven, en el saló de la Cambra, clares referències a possibles 18 brumari o 3 de janer!

Llàgrimes de les coses...

GABRIEL ALOMAR

HOME, sab, *El Progreso*, que ja ns'está aburrint ab la seva eterna cantarella de que allò dels 28,000 duros de l'Argentina ja està aclarit, que la *calumnia* està desvanescuda y que l's republicans d'allí han aprobat sense reserves la conducta de 'n Lerroux en aquest desditxat assumptu?

¿Ahont? ¿Quán? ¿En quina forma l'han manifestada aquesta aprobació?

¿Sab lo que realment han fet els bondadosos republicans de Buenos Aires?

Sobre la taula ahont escribím tenim l'acta de la sessió celebrada el dia 25 de Mars pel partit republicà espanyol de la ciutat del Plata, y d'ella 'n coípm aquestes paraules, resüm d'una discussió solemne y las úniques válidas, las úniques oficiales, las

úniques que sobre els 28,000 duros, gastats per en Lerroux como le dió la gana, han pronunciat els republicans de l'Argentina:

«Que los donantes se han mostrado satisfechos y no han reclamado nada, por lo cual se entendió que no debíamos añadir leña al fuego reclamando á Lerroux...»

Ho veu *El Progreso*? ¿Pot dirse d' una manera més decorosa que lo que l's republicans argentins desitjan es enterrar caballerosament l' assumptu, cubrintlo per sempre més ab el piadós vel de la compassió y del olví.

Per lo tant, envaynarse la ploma y á callar.

Y entengu que cada vegada que sobre aquest lamentable episodi de la història de don Alejandro torni el seu diari á fer el maco, tornarémos nosaltres a reproduir aquestes ratllas eloquientíssimas, proba irrecusible de que en lo dels ditzos 28,000 duros hi ha, per lo menos, 28,000 sombras.

Cinquanta, entre diputats y senadors, foren els representants de la Solidaritat Catalana que l'dimerves varen reunir-se en el domicili del Sr. Vallés y Ribot.

En la reunió, que terminà á primera hora de la matinada, regnà la més perfecta concordia y's prengueren dos únichs acorts:

Primer: Convocar pera l'dia 29 del corrent á les 11 del matí una Assamblea de diputats provincials y concejals de Catalunya qu' estiguin conformes ab el Programa del Tívoli, pera que estudien la situació y vejin lo que a la representació parlamentaria de la Solidaritat li toca fer en vista de l'actitut del Gobern en l'assumptu de la llei de Jurisdiccions.

Segon: Comunicar aquesta resolució al Sr. Salmerón en carta que varen firmar tots els presents.

Una comissió composta dels Srs. Rusiñol, Maríal, Cambó, Junoy y Alier es la encarregada de preparar la solemne Assamblea.

Avant sempre y que l'mateix crit surti de tots els llabis: *Energia y unitat*!

Encara que no vulgui, el Brusi ha d'ensenyar sempre l'orella.

Perque l'Ajuntament, després de laboriosas negociacions, ha fet entendre al cos consultar el deber en que estan els estrangers que verifiquen enterraments en el cementiri protestant de pagar al Municipi els drets que tothom paga, el periódich del carter de la Llibreteria, donant gat per llebra als seus lectors, diu ab tota frescura que l'ementiri protestant, en virtut d'aquest acort, ha quedat acumulado al catòlic.

No, avi, no; això no es quedar acumulado; això es sensilament posar-se á la rahó y pagar lo qu' es de lly.

El qui acumula es vosté, sembrant infundis y explicant els fets d'una manera deliberadament ambigua.

¿Qué son això? Meres casualitats ó detalls gravemente sintomátichs?

Al *Progreso* es ahont els trobem.

«Por la noche se pondrá en escena «La loca de la casa.»

«Domina en el pueblo un entusiasmo loco.»

«Hum... Mala espina'n dona tanta locura.»

* * *

Del mateix periòdic:

«En el mitin (se refereix al que diumenge va celebrar-se al Tívoli) harán uso de la palabra don Benito Pérez Galdós y don Rafael Calzada, diputados por Madrid, don Calixto Rodríguez, diputado por Molina de Aragón, y el ilustre senador don Juan Sol y Ortega.»

El ilustre senador... Pero per ahont ho es de senador, s'ho calla.

Deu donar-se vergonya de recordar als seus lectors que ho es... pel conde de Romanones.

Si hem de ser franchs, nosaltres no trobem cap inconvenient en que la senyoreta María Oliveda entreguis als infants, al despedirse'n, un ram de flors.

Pero hem de fer constar que han produït molt mal efecte en certes esferas algunas de las paraules que la referida dama va pronunciar al entregregar el ram.

Allò de dir, com va ferho la senyoreta Oliveda: «En aquestes flors no hi han de veure els infants flors tan sòls, sino també el cor de mi hermana, el mio y el de todes las muchachas barcelonesas...» ha caygut com un cubell d'ayqua gelada sobre'l pit de molts joves que tenen xicotxa y que hasta hi van ab bones fins.

Perque, lo qu'ells diublen: —Si l'cor d'aquestas noyes se'n ha anat á Madrid ab aquell ram, ¿qué'ns quedarà á nosaltres, pobres galans sense ventura?

Seria, donchs, convenient, pera restablir l'armònia entre moltes parellas, què la senyoreta Oliveda rectifiqués, en el sentit de que si bé es cert que ab les flors d'autos hi anavan molts cors, no hi havia el de todes las muchachas barcelonesas.

Si això ho fa, Cupido ho agrairà moltíssim.

Y la veritat també.

El regidor senyor Batlle publicà una carta en la *Gaceta xina* maltractant á la Solidaritat y als republicans que en ella figurau, á quins califica de republicans de doble.

Aquests insults surten de la seva ploma lerrouxayre contestant als que li tiraren en cara l'haver assistit á ca la Ciutat el dia de la visita els Infants, y diu que pochs com ell poden ostentar una vida política tan pura.

Nosaltres creyem que dintre del llautó lerrouxayre es de lo més pur, encare que no brillant com els catastròfics y certs catedràtics que brillan... per la seva constant ausència del Consistori.

La brillantor dels metalls la coneixen molt bé l's lerrouxayres.

Y segueix la desfilada.

Ha mort el marqués de la Vega de Armijo, ex-ministre, ex-jefe del govern y ex-president de la Càmarra popular.

No era certament una vestal política, donchs comensant per dona Isabel II y acabant per don Alfonso XIII, el difunt marqués havia figurat en totes

las situacions que durant el darrer mitj sige ha vindut gent fent la felicitat dels espanyols.

Pero ab tot y

De la campanya feminista

Mme. ASTIÉ DE VALSAYRE

Ardenta lliurepensadora parisena y capitana del partit dels Drets civils y del Sufragi de les donas.

Al casino, al comitè,
á las juntars, á las Càmaras,
entre 'ls verts, entre 'ls madurs,
¡trampas, trampas, tot son tramps!

C. GUMÀ

FOCH NOU

Ens hem dolgut en distintas ocasions de la extrema impresionabilitat del poble, que ab dolorosa freqüència cau desde 'ls més ardents entusiasmats als més afemelats aplacaments. Això accusa un lamentable desequilibri entre 'ls nervis y el cervell, desequilibri de que 'n son únicament culpables els directors de la política republicana, que s'han cuidat fins avuy solsament de sotraguer les passions populars, generadoras d'èxits superficials, en lloch de donar al poble una sólida educació, base d'unes fortes conviccions que 'ns hagueran donat potser menys èxits aparatosos, pero segurament una victoria definitiva.

Y es llàstima que 'no's vagi decididament y ab ferma constància á la tasca regeneradora de fer al poble fortament intel·lectual, fondament convensut y d'accio conscient, ja que 'l poble es l'única cosa que 'ns queda de sana intenció, de bondat infinita y d'història sens màcula. Y 'l tenim per net de tota culpa porque mentres tot lo que ha fet de bò ha sigut per impuls propi, els errors de que podria potser acusarse'l els ha comés obrant per sugestió de sos mals pastors.

Ara que definitivament s'ha disolt l'última de aquestas Unions que com a reactiu per una tempora, quan no solsament per unes eleccions, pactan á Madrid els prohoms, sagellan á províncies els republicans y matan els prohoms á tot arreu; ara que tots els cap-pares de la política republicana han fracassat, uns per agotament, altres per descabellada ambició, alguns per manca de conviccions y tots per sobre d'egoisme y falta d'atenció als batlegs de l'ànima popular; ara que tenim á trossos per anti-quats, per dogmàtics ó per rutinaris tots els vells programes; ara qu'hem entrat en un període reconstituent, fem foch nou, arreconém vellas pràctiques y descredibilitades organitzacions, refém al poble y marquem la orientació definitiva del partit republicà cap ahont ens empeny son desitj seré, fugint d'arrençar de sos nervis á forsa de revulsions las falsas orientacions que fins avuy no 'ns han portat en lloch.

Hem vingut fent sempre com un home que tenint vigor físic y clara intel·ligència, es á dir, medis, pera guanyar-se ab temps, previsió y economia, una poma per la sed, gasta tot lo que podria estalviar en décims de la rifa de Madrid, fiant á un capricho de la sort la consecució d'aquella pometa que busca adelestat. Ja pot esser que algú dia pésqui la primera pero lo probable es que arribi á vell y hagi llenyat tottant el fruyt de las sevas suhors. El poble, que té la forsa y fins la intel·ligència, obheint á insanas sugestions, busca en impossibles revoltas la instauració immediata de una salvadora República y no troba darrera de sos anhelos més que un seguici de desenganyos. La revolució segura deu buscarla en la instrucció y la cultura que han de ferlo fort, conscient y d'una voluntat capás d'imposar-se y de conseguir la desitjada victoria per la sola virtualitat de la seva forsa d'expressió. Així si qu'es seguir el triomf d'una revolució feonda. De les foguerades revolucionaries ab que confíem avuy, també potser qui sab si las circumstancies farán que una triomfi, pero lo més probable es que vagi passant el temps y cayguém de vells havent malgastat nostres energies en inútils engrescaments quan no en dolorosas lluitas fratricides.

El poble es sá; el poble es fort; femlo conscient y al poble podrém anar á buscar las futuras orientacions.

JEPH DE JESPUS

Vindrà dia en que 'l cristianisme del nostre temps, qu' es el cristianisme dels richs, serà jutcat per la història com una de las més grans hipocresias que hagin triomfat sobre la terra.—E. d'Amicis.

Autonomia

A algun temps que 's remena aquesta paraula sense que ningú 'ns aclareixi el seu verdader concepte.

«Autonomia de la regió, autonomia del municipi, autonomia del poble català, basch, gallech, valencià, canari, etc.» Magia de paraules que amagan una traidora metafísica.

«Y de la «autonomia del individuo», qu' es un ser ben real y no té res d' abstracte, qui 'n parla? Sempre torném á lo mateix. Eterns adoradors de divinitats, les estém inventant á cada punt, enderrocant una pera substituir-la tot seguit per altres de novas tan estantistas com las que havém arrecarat, deixant tirets de la nostra pell á cada esforç pera cambiarlas. Y no sabém sortirnos d' entitats abstractas. L' herència de metafísica que havém heretat dels nostres avis ennuvolà tots els enteniments y els fa inclinar devant de fetiches que 'ns dificultan la llibertat dels nostres pensaments y dels nostres actes. Y lo pitjor es que la dolorosa experiència no 'ns correteix.

Fixemsh:

Autonomia vol dir llibertat. «Serán lliures els individuos ab l'autonomia de la regió y del municipi? Jo sostinch á tota veu que no, y desafio á que se 'm demostri lo contrari.

Es lliure l' individuo subjecte al dogma religiós y ab els consegüents terrors en el seu cervell?

Déu es una «hipòtesis» ab que la primitiva ignorància pretengué explicar la causa de fenòmens naturals que no podia l'home explicar d'un modo científic. La investigació científica no 'ns ha demostrat la seva existència. La religió es pura metafísica sense una engrana de veritat, per més que diguin els religiosos que disfressan l'atrofia del seu cervell cantant la desfeta de la ciència. Els déus son de creació recient y humana. (Vegis Le Dantec, *Influències de los antepasados*, editor Jorro, de Madrid.)

Els darrers treballs de Gustau Le Bon (*La evolución de la materia*) han deixat reduïts al no-res els últims esforços dels neo-espiritualistes y dels espiritistes que pretenen armonizar la metafísica religiosa ab la ciència positiva. Ens expliquem ja perfecta y materialísticament el funcionament del cervell (*Le Dantec, Ciència y Consciencia*) sense haver de recórrer pera res á la intervenció de cap poder sobrenatural.

La historia de las religions es la historia de la persona humana á lo desconegut, la historia de la obediència humana á ficcions de la humana pensa. Es també la historia de la tiranía. Dolet, Servet, Bruno, en llunyanas ètats, ens esvahieren tots els dutes respecte al particular. Y en nostres temps, aquí tenim un exemple vivent: el Cardenal Casañas que preté imposar la seva religió á creyents y á no creyents, digne pendant de 'n Maura, que preté fermar l'esperit progressiu del seu sige ab lleys de repression i llibertats que donan una trista idea de la migrada mentalitat del seu autor.

Lo absurde del «dogma» religiós salta á la vista. Y lo que més, me xoca es que 'ls que 's diulen «ateus» s'entretingan en campañas secundàries y que 's cenyixin, ab el pretexte de respectar creences agenes, á combatre 'ls efectes, per exemple el domini clerical, y deixin en peu el principi deista, qu' es causa del clericalisme y del dogmatisme religiós, y això en presencia de un adversari intolerant y agressiu que no 'ls hi respecta las seves y 'ls imposa la religió.

No, no es lliure l' individuo ab els terrors y las vaguetats de la religió en el cervell. Es esclau de la seva por, es esclau de sa ignorància, es esclau del clero que li explota els seus terrors y la seva candesa d' home primitiu.

Qui l'emancipa d' aquest jou?

No serà segurament l'autonomia del municipi ó de la regió.

Ciència, veritats positives, comprobadas, es lo que urgeix portar als cervells. Lo demés son romanços y fer veure que 's fa alguna cosa.

Es lliure l' individuo subjecte á tots els mando y quiero del Estat, ab la seva rèqua de trabas administratives, despilfarros en gran, engatussadas legals y altres amoretas?

L'Estat es una derivació, una perllongació del principi deista. Es l'autoritat humana-divina que al evolucionar s'ha convertit en autoritat humana-civil. L'home acota'l front devant dels representants del Estat, com en altres temps l'acotava devant dels representants de Déu. Sempre l'abstracció, sempre

Si l'Estat es unitari, centralista, es tirá porque imposa una uniformitat qu'està renyida ab la varietat natural de las cosas y dels sers.

Aquí tenim tota la burgesia catalana que ab la seva rebeldia actual á questa uniformitat del Estat espanyol disculpa qualsevolga rebeldia anarquista en sentit anti-estatista. Veritat es que questa rebeldia de la burgesia catalana es un «vestén tú, que m'hi posaré jo»; que 's tracta sols de «una autonomia dels que manan y dels que volen manar», pero no de la autonomia dels que 'ls obeheixen ó tindran que obeirlos.

Si la Nació s'regeix pels principis del federalisme, no cambia per això l'esclavatje del individuo. Obeir las lleys del Estat espanyol ó las lleys del Estat català, es y serà sempre una obediència en detriment de la llibertat individual. Que 'm dictin una regla de vida, que pugni repugnar-me, desde Madrid ó desde Barcelona, sempre resultaré esclau del que me la dicti. Y qui 'ns garanteix que 'l que manarà demà, manarà bé? La burgesia catalana troba que la governan molt malament desde Madrid... Jo trobo que ja sé dirigirme per mí mateix, sense l'auxili de las entitats que 's fan passar por autoritat.

«Que sense l'Estat, un Estat, no fóra possible la convivència social? ¿Quina? Digueu, en tot cas, que fóra impossible la vida del present privilegi de clas-

se, pera quina defensa s'inventá l'Estat, y no 'ns vinguem ab novas metafísicas. Un noranta per cent de las lleys que 's han promulgat ho han sigut en defensa de la «proprietat privada». El projecte de repression del anarquisme que presenta en Maura no tendeix sinó á reforsar aquesta defensa. Considereu, per lo que queda, el valor que als llegisladors mereix la defensa del «individuo». Es cosa que confessan els mateixos economistas politichs. (El llegidor estudiarà trobará un recull d' aquestes confessions en el meu llibre *Competència ó Solidaritat?*) L'Estat modern no es un progrés, es un fré al progrés. Es la domesticació dels individuos y res més. Un dogma com un altre qualsevol. El fiscal té la paraula y dogmatiza en nom del Estat quan parlan ó escriuen subversivament (?) els republicans dintre las monarquies, ó 'ls socialistas autoritaris y 'ls socialistas anarquistas en tots els països. Això es un «fet» real que no saben ó no velen veure 'ls republicans espanyols y 'ls politificaires de tot arreu. Els que manan no concebeixen més forma de convivència social que la que encloren la rigiditat de las lleys. Dic rigiditat porque casi sempre s'han de enderrocar a copa de puny. Y els que posseixen tampoc concebeixen altra convivència social que la que 'ls proporciona 'ls sanejats privilegis actuals. Qüestió de mentalitat. O d'interès personal.

* *

Es lliure l' individuo obheint á l'autoritat del municipi que li reglamenta una bona part de la seva vida?

No, perque aquesta reglamentació, parecuda á la que 'ns dona l'Estat, no porta el sagell de la «cooperació voluntaria dels reglamentats». Aquests acatan somesos lo que 'ls seus representants volen. Ni esculleixen, ni deliberan, ni actúan, ni intervenen pera res en la formació del «pacte» pel qual son regits. Excepte quan votan, es dir, un dia cada dos anys. No 's pot ser més mansament... lliure.

«Que poden cambiar, diheu, de representants sempre y quan els hi acomodi? Ara ho veurem.

* *

Es lliure l' individuo obheint als partits governants? El govern de 'n Maura 'm dona feta la negativa resposta. Sembla que 'n' els socialistes francès també 'ls hi dona feta el govern Clemenceau.

La minoria—y també la majoria quan intervé en la martingala electoral. Ja que, á la fi, la ley de las majorias es ley de la minoria.—La minoria, repetix, queda supeditada á la majoria. Fins se dona el cas de que la mateixa minoria obheixi sense ganas. D' això 'n diheu llibertat? Que á mi, individuo, m' esclavisin en nom del Zar de totas las Russias ó en nom de la «majoria» que més té? Sempre donarà per resultat que hauré de fer lo que no vull ó no 'n vé de gust fer, enmollarme al pensar y al sentir agens si no vull topar de nassos ab el còdich, que 'm concedeix la llibertat parsimoniosament, ab contigots.

Diheu que ab el sufragi universal puch cambiar de governants? També puch cambiar de déus, pero la secular experiència no 'm ha ensenyat que tots son iguals. Ademés, que no es tant fàcil cambiar de governants per aquest medi. «Veritat, republicans espanyols? «Veritat, socialistas d'Estat francès? El camí es llarg, tortuós, trencadís, y quan no acaba en sagnant acaba en nous pessíssims governants. Y mentrestant, que se 'n ha fet de la meva llibertat?

Observem altre aspecte de la qüestió.

Es lliure l' individuo obheint als seus representants, quan son de oposició á lo constitutit? Parli per mí aquest *pueblo soberano* que després de haber format un block de Solidaritat catalana contra 'ls excessos del centralisme, 's veu obligat, al cap de dos anys, á haver de recordar als seus representants que no cumpliren ab el seu deber en el Parlament. Parlin per mí els soldats de fila de l'esquerra catalana que van á trompadas ab la casi dictadura dels capdills de la dreta. Parlin per mí las exclamacions dels periódics solidaris que, ab ocasió del segon aniversari del block, exteriorisan l'amarc de senganya, sufert. Parlin per mí els que votaren ab fé y entusiasme á homes que al cap de dos anys coquetejan ab... Madrid. Varen ésser lliures, sí, de votarlos, que no es lo mateix qu'elegirlos; ja s'eleigen els mateixos; però no han pogut Jay! ésser lliures de impedir aquestes magarrufas semblants a traïcions, aquests amarxes desenganyos que sa canàdissa lamenta ara una mica massa tart, questa impotència present pera substituir *desseguida* á 'ls que defraudaren las seves esperances. Varen ésser lliures de votar, sí; pero com que ab el vot abdicaren també 's autònoma, ara 's troben penjats mercés á las malas arts, als sofismas, á las evasivas, á las martingalas y als enredos dels seus representants; sense comptar que tampoc eran lliures quan varen votar, perque no sabien verdaderament lo que feyan, perque anaven á remolch de la «Sugestió periodística», perque no varen saber ésser previsors, ni entreveure aquest pervindre... de desenganyos y de desalenments.

A n' aquest resultat l'anomeno jo, y qualsevolga que tinga dos dits de front, pur esclavatje. Y dels enganyos, perque es esclavatje voluntari. Una mica de auto-emancipació no 'ls vindrà malament á 'n' aquests senyors votants que solament disfrutan la llibertat de cambiar d'amós.

* *

Y passém á lo més primordial y substancial.

Es lliure l' individuo en una organiació capitalista del treball—defensada per una organiació política *ad hoc*—que 'l posa á mercé de totas las voluntats patronals, quan aquest individuo s'anomena proletari?

Pot menjar, vestirse, disfrutar de una llar decenta quan no li falta el jornal? Que responguen els milions de proletaris que viuen en constant agonía. Que menjan quan no tenen feyna ó s'agotaden forsas el privan de deixar explotar? Responguen els emigrants y els captaires necessitats.

No es monstruós y irracional que hi hagi milions de individuos que al anar-se'n al llit no saben si tindran segura la subsistència de l'endemà? No es més monstruós, encare, que 's morin de fam trobantse apropi de infinitat d'enmagatzemades riquesas quan s'esperan un comprador que no pot adquirirlas perque careix de quartos?

* *

Y vindan més lleys...

Se 'n pot dir «llibertat» d'aquest estat de forso-sa pobresa, d'esclavatje econòmic y de vida incerta? El trabajador, quan traballa, no percebeix mayab tota la integritat el producte del seu treball, del qual una bona meitat al menos se la embutxa el capitalista. (Végeu 'ls números qu'he anat apilant, y la explicació d'aquest escamoteig, en el meu follet *En pro del treball*.)

Lliure de morir de fam ó sucumbir á aquesta explotació inicua. Héus aquí ahont conduceixen la metafísica religiosa y la metafísica política, siga 'l que 's vulga el nom que portin.

Parla ahir, proletari avuy, esclau sempre de la minoria posseïdora de tots els bens naturals y producits del treball humà. Y per remey á tanta miseria, els déus religiosos ofereixen al secular esclau la important caritat de un reformisme que no ataca l'arrel d'aquesta monstruosa desigualtat de condició social.

* *

Y allá hont hi ha desigualtat no pot haver-hi llibertat.

Suprimeix aquesta desigualtat de condició social l'autonomia del municipi ó de la regió? La suprimeix, potser, la forma de govern republicana? (Adverteix que 'es inútil se m' objecti ab el més ó el menys; respondria y demostraríà que el progrés general en tal ó qual sentit no 's deu may al governant, Estat ó municipi, sempre ressagats, sempre á la quia del esperit del seu sige, entropint la seva marxa evolutiva.)

Màgia, màgia de paraules que amagan una metafísica, tornó á repetirho. No hi ha tal autonomia, no son lliures els individuos ab aquestes pretenses lliertats políticas. No ho son ni política ni socialment considerats.

Ho serán quan s'auto-emancipin dels déus, dels Estats y del Capitalisme.

Ho serán quan ens determinem á substituir la educació religiosa y la educació política per una educació científica.

JOSEPH PRAT

SECCIO OBRERA

Pel poble republicá

—¡No temis!... No t' hi quedarás mai sense jefe. ¡Mira!... Tan sòls ab el recort d' aquests homes n' hi ha prou per iluminar el teu camí.

sos interessos? Es verdaderament assombrós que hi haja á Espanya qui's prengu en serio las escenes d'aquesta ridícula y ja llarga comèdia legal gubernativa.

Aquests dos projectes de lley, en resum, sól tenen una cosa bona, (zahónt no hi ha un xich de bò, per dolent que siga 'l conjunt) y es lo garantir y posar al amparo de la lley, la duració del compromís contret entre l' amo y el traballador, y que l' aprenentatge d'aquest se realisi baix la vigilància dels que tenen el sagrat deber d' impedir els brutals atropells de caràcter burgès que s' estan repetint á diari sobre aquest assumptu.

Pero això mateix no es més que un nou sarcasme gubernamental, y per això he subrallat las paraules que entranyan, sobre tot, aqueix sarcasme.

¿Es dir, que una lley feta per burgesos, aplicada per burgesos y sancionada per unes Corts compostas de burgesos, ampararà al obrer en contra d'aquests mateixos burgesos?

Home, no 'n volia saber d'altra! Si això fos cert, y ja podém estar ben segurs de lo contrari, seria 'l primer cas d'aquesta naturalesa que succeirà á Espanya desde que patim governs constitucionals.

Lo que succeirà es un nou fracàs de tots els ben-aventurats que confian en la perversa intenció y en la probada imbecilitat de nostra legislació.

Desenganyis *El Progreso* y crèguinme 'la filla del traball: lo únic serio, lo únic viable, lo únic potitiu, es que 'ls obrers s' uneixin com bons germans y intervinguin directament en la legislació de sos interessos, adquirint personalitat per exigir l'estricte cumpliment de les lyes.

Lo demés, son falornias.

N. BAS Y SOCIAS

REPICHES

No hi ha res que 's propagui tan aviat com el mal exemple.

«No va dir un dia don Alacandro, com á democràcia del poder que á Barcelona tenia, que sempre que á ell li dongués la gana la ciutat arderà por sus cuatro costados? Donchxs ja hi ha qui, encisat segurament per la bellesa de la frasse, ha procurat imitarla.

La *Gaceta del Celeste Imperio*, parlant aquest dia de la *merienda fraternal* que 'ls súbdits de don Prudencio anavan á fer al Coll, deya textualment, sens dupte pera inspirar als kabileny sentiments ben tendres y ben dolços:

«Hay que vengar muchas injusticias...

«Hay que subir á la montaña y que el anatema sea fuego que ilumine el recinto por sus cuatro costados...»

Ja sabém que això, com ab molta gracia manifestà en certa ocasió el Sr. Giner de los Ríos, sól se diu pera produhir efecte, pero ¿es aquest el llenguatge

que deu usar qui de cor estimi á la Democracia? «Es parlant de focs y d' incendis com s' ha de regenerar al poble y ensenyarlí el camí de la seva emancipació?...

El mestre d'estudi de Cardedeu ha ensenyat la ceba y recomanérm sa gran *sabiduria* á la Junta Provincial d' Instrucció pública. Es el cas que aquest mestre Titas, va oposar-se á que en el referit poble s' hi installes una de las Colonies Escolars que l'Ajuntament de Barcelona ha organitzat pera que 'ls alumnes de las Escoles de la nostra ciutat puguin estiuhejar y fer salut y forsa.

Lo més estrany es que l' arcalde y l' Ajuntament de Cardedeu s' hagin ajupit á la desgraciada occurrencia d' un mestre que tan gravement perjudica els interessos del poble.

Ab mestres com aquest, ja està fresca l' instrucció del poble de Cardedeu!

Dimontri!... ¿Quina mosca li haurà picat al Kaiser? Mirin lo que, després d' una revista militar, ha dit el brau Guillém á Doeberitz, al davant precisament dels agregats estrangers que havían assistit á las maniobras de la caballeria:

«Sembla que se 'ns vol apretar y provocarnos...

May un alemany ha combatut millor que quan ha tingut de defensarse de atacs procedents de totes parts... Que vingui, donchs: estém á punt!»

¡Ze le hielan á uno las zangres!

«Veritat que ningú dirà que això es el llenguatge d' un emperador?

Més aviat sembla el discurs d' un matón apostat en una cantonada.

A l' *Exposició Històrica* instalada als hermosos locals del Ateneo Obrer Igualadí hi falta, segons un amich nostre, una cosa que resultaria un dato interessantissim per haver sigut, sempre segons el nostre amich, el principal factor de la batalla del Bruch: una bota de ví d' aquell temps y d' aquell país, que segons la veu popular es *terra de bon such*.

Perque diu que 'ls francesos quan varen rebre 'ls primers tiros ne tenian ja més al cap que als peus.

Si la exposan, que 'ns avisin que l' aniré á beure.

Pobre president del Consell, ab gaires debats parlamentaris com aquest últims!

Entre en Salvatella y l' Azcárategui varen deixarlo més brut que 'l drap de la cuyaña.

Y quan va arribar l' hora de treures las pussas,

no obria la boca que no ensopagués.

Ara que sí, ara que no... als seus llavis, la seva lley favorita, sembla que hagués canviat de nom. Ja no era la lley de les Jurisdiccions. Era la lley de les Contradiccions.

Dissapte passat era Sant Antoni.

El sant de 'n Maura.

En celebració d' aquest aconteixement y en obsequi al seu gloriós patró el president del Consell va convidar als amichs á un modest lunch que va resultar una pregaria.

Sant Antoni 'm guardi de pendre mal!—diu que deya l' anfitrió.

Y els convidats de la majoria respondien: Amén!

Pero Sant Antoni, de las pregaries dels Tonis, no 'n fa gota de cas.

Y el nostre home, deixat de la mà del sant, camina de tomballóns dret al precipici.

En substitució del difunt Comas y Masferrer, ha sigut designat com á quefe del partit liberal monàrquic barceloní el *siempre joven y siempre varonil* ex-arcalde don Joseph Collaso y Gil.

Ens en alegrém immensament.

El partit liberal de Barcelona, tan ensopit y encarcat, haurà guanyat, si res més no, en gallardia y en *sicalipsis*.

CORRESPONDENCIA

Caballers: Joan Martí, Salvador Portabella, Un Blanched, Manel Soms, Dos obligats, Intrús, Políglota, Terranova, E. Sogellag y Sacristas Viñas.—No lligan.

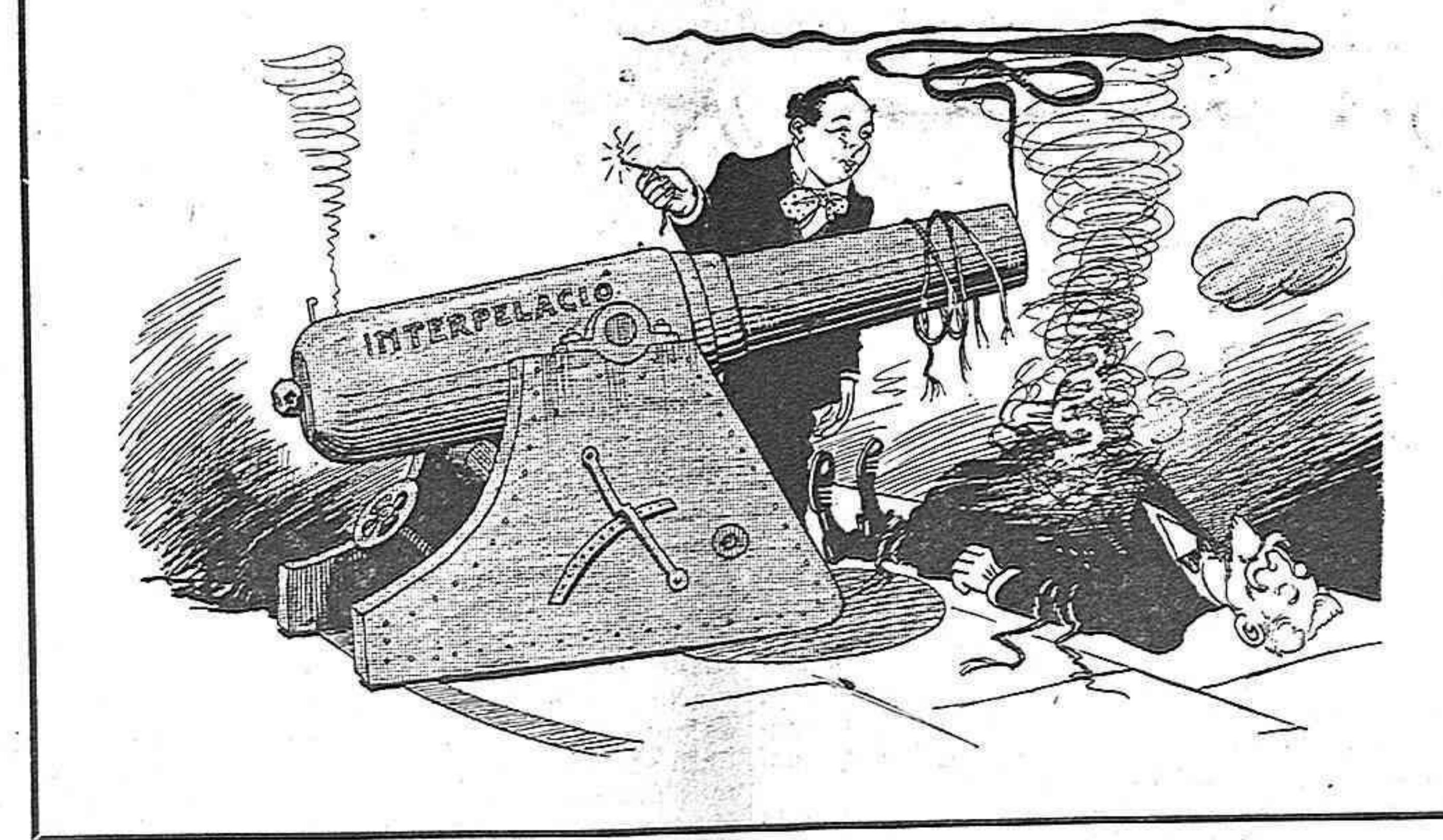
Caballers: R. A. (a) Pau de las calses curtas, F. Zeugdor Riera, Tres calandris de Masnou, A. Roca Coll, Ricardo Lafitte, Petidor, Pere Daunis, P. Bagà y Llovera.—Ben lligats.

Caballers: I. Z. Un desenganyat que tot ho escolta: La carta ha vingut sense firma autèntica, y això, com comprendrà, es un petit defecte capital.—Llanes: El llenguatge tindrà tant color local com vulgi, pero ni la importància ni la novetat del assumptu, l' afavoreixen per res.—J. Nogués: Ens ha fet riure molt... va formal. Ab el seu periòdic, ho guardarem en cartera fins el 28 de Desembre.—Matías Recusens: L' epígrama es graciosa y s' publicarà un dia ó altre. Lo demés no va.—Jordi Insenys: Seria del nostre gust si fos tan sols passador, pero lay que ni á passador arriba!—V. Grant: Trobo que tenen poca substància en el sentit de escassa picardia.—J. M.: No està malament, encara que no estigui del tot bé. Qui sab? Potser arreglada...—F. Cervelló J.: Hem llegit la poesia, —que no es gran cosa. Si migrat es el fondo—fluixa es la forma... Més iqué dimoni!—de pitjors ne prenien—al Consistori.—Rafael Plana: Las Voves sevases no son d' or, son de purpurina barata. Ho sento, però ho dich tal com ho sento.—Com aquests: N' e'n dugui poemet d' això; diguin un *Consejero de los enamorados*. La construcció deixa bastant que desitjar y la idea casi no interessa ni ningú.—Ramón Pascual, J. B., y Pi (Cherta): No 'ns es possible publicar les cartas que han tingut á bé remetrens, per diferents raons.—Pere Bagà: No 'ns convé.

Impremta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.

LA QÜESTIÓ DE LAS JURISDICCIONS AL CONGRÈS

Després del discurs de 'n Salvatella

—¿Ho veu, don Antón, ab pólvora sola lo que 's fa?